

Prese un informācija

Eiropas Savienības Tiesa
PAZIŅOJUMS PRESEI Nr. 217/21
Luksemburgā, 2021. gada 2. decembrī

Ģenerāladvokāta secinājumi lietās C-156/21 un C-157/21
Ungārija un Polija/Parlaments un Padome

Ģenerāladvokāts M. Kampos Sančess-Bordona: Ungārijas un Polijas prasības, kas vērstas pret vispārēju nosacītības režīmu Savienības budžeta aizsardzībai tiesiskuma principu pārkāpuma gadījumā, ir jānoraida

Šis režīms ir pieņemts, balstoties uz atbilstošu juridisko pamatu, ir saderīgs ar LES 7. pantu un ar to ir ievērots tiesiskās drošības princips

2020. gada 16. decembrī Savienības likumdevējs pieņēma regulu¹, ar ko paredz vispārēju nosacītības režīmu Savienības budžeta aizsardzībai, ja dalībvalstīs tiek pārkāpti tiesiskuma principi. Lai sasniegtu šo mērķi, regula ļauj Padomei pēc Eiropas Komisijas pieprasījuma pieņemt tādus pasākumus kā tostarp to maksājumu apturēšana, kas veicami no Savienības budžeta, vai vienas vai vairāku no šī budžeta finansēto programmu apstiprinājuma apturēšana.

Ungārija un Polija cēla Eiropas Savienības Tiesā prasības, lūdzot atcelt regulu. Šīs prasības ir balstītas tostarp uz to, ka regulai neesot juridiskā pamata vai ka izvēlētais pamats esot neatbilstošs, ka tā nav saderīga ar LES 7. pantu² un ka esot pārkāpts tiesiskās drošības princips.

Savos šodien sniegtajos secinājumos ģenerāladvokāts Manuels Kampos Sančess-Bordona [M. Campos Sánchez-Bordona] norāda, pirmkārt, ka regulas mērķis ir radīt **īpašu mehānismu, lai nodrošinātu Savienības budžeta pareizu izpildi**, ja dalībvalsts pārkāpj tiesiskuma principus, apdraudot Savienības fondu pareizu pārvaldību vai tās finanšu intereses. Šajā kontekstā viņš uzsver, ka **regulas mērķis nav aizsargāt tiesiskumu ar sodu mehānismu, kas līdzinātos LES 7. pantā paredzētajam, bet gan ar to nosaka finanšu nosacītības instrumentu šīs Savienības vērtības aizsargāšanai**. Viņaprāt, Savienības iestāžu rīcības brīvība aptver šo likumdošanas izvēli, ko nevar kvalificēt kā acīmredzami kļūdainu, jo tiesiskuma principu ievērošanai var būt fundamentāla nozīme gan pareizā valsts finanšu darbībā, gan budžeta pareizā izpildē.

Turklāt ģenerāladvokāts uzsver, ka regula prasa **pietiekami tiešu saikni** starp tiesiskuma pārkāpumu un **budžeta izpildi**, un tādējādi tā **ir piemērojama nevis visiem tiesiskuma pārkāpumiem, bet gan vienīgi tiem, kuriem ir tieša saikne ar budžeta izpildi**. Turklāt no Savienības budžeta finansēto izdevumu programmu galīgo labuma guvēju aizsardzība ir tipisks un loģisks šo līdzekļu dalītās pārvaldības pasākums, un tādējādi Savienības iestāžu noteikta finanšu korekcija ir jāfinansē dalībvalstij, kas nav izpildījusi savus pienākumus, un tā nav jāpārnes uz līdzekļu saņēmējiem, kuri nav saistīti ar šo pārkāpumu. Ģenerāladvokāts uzskata, ka gan **regulas mērķis**, gan tās saturs norāda, ka tā ir **finansiāls noteikums LESD 322. panta 1. punkta a) apakšpunkta nozīmē un ka līdz ar to šis pants var būt atbilstošs juridiskais pamats tās pieņemšanai**.

Otrkārt, ģenerāladvokāts uzskata, ka LES 7. pants neļautu Savienības likumdevējam ieviest citu analogisku mehānismu, kuram būtu tāds pats tiesiskuma aizsardzības mērķis un ar kuru tiktu piemērotas līdzīgas sankcijas. Tomēr, pēc viņa domām, **LES 7. pants neliedz nodrošināt šo aizsardzību ar citiem instrumentiem, kas nav saistīti ar šo pantu**, ja vien to būtiskās iezīmes

¹ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES, Euratom) 2020/2092 (2020. gada 16. decembris) par vispārēju nosacītības režīmu Savienības budžeta aizsardzībai (OV 2020, L 433I, 1. lpp.).

² Šajā pantā ir paredzēta iespēja ierosināt procedūru pret dalībvalsti, ja ir nopietni pārkāptas Savienības vērtības vai pastāv šāda pārkāpuma droša varbūtība.

atšķiras no šī panta iezīmēm. Viņš atgādina, ka Tiesa jau ir noteikusi, kādas ir sekas Savienības vērtību pārkāpumam, konkrēti – Eiropas apcietināšanas ordera un tiesu neatkarības jomā, lai gan šajās lietās tā neizmantoja LES 7. pantu.

Ģenerālvokāts uzskata, ka Savienības iestāžu noteikumi, kuru mērķis ir **konkrētās jomās** reaģēt pret noteiktiem tiesiskuma vērtības pārkāpumiem, kas ietekmē budžeta pārvaldību, ir **saderīgi ar Līgumiem**. LES 7. pantā pasākumu noteikšana ir pakārtota konstatācijai, ka dalībvalsts ir vairākkārt nopietni ir pārkāpusi Savienības vērtības, **savukārt regulā ir paredzēts vienīgi** tas, ka dalībvalsts ir **pārkāpusi** tiesiskuma principus, kas nopietni un tiešā veidā **ietekmē vai draud ietekmēt Savienības budžeta pareizu finanšu pārvaldību vai Savienības finanšu interešu aizsardzību**.

Pēc ģenerālvokāta domām, **regulas mehānisms līdzinās citiem finanšu nosacītības un budžeta izpildes instrumentiem, kas pastāv dažādās Savienības tiesību jomās**, nevis LES 7. pantam. Turklāt atšķirībā no regulas LES 7. pantā ir prasīts, lai pastāvētu vairākkārtējs nopietns **jebkādas no Savienības vērtībām** – ne tikai tiesiskuma – pārkāpums. Šī iemesla dēļ LESD 269. pantā paredzētais Tiesas kompetences ierobežojums saistībā ar LES 7. pantu nav piemērojams regulai, uz kuru LESD 263. pantā paredzētā tiesiskuma pārbaude attiecas pilnā apmērā. Tāpat regulas 6. pantā noteiktā lēmumu pieņemšanas procedūra atšķiras no LES 7. pantā noteiktās, un ar to netiek pārkāpts institucionālā līdzsvara princips, jo izpildes pilnvaru piešķiršana Padomei ietilpst LESD 322. panta 1. punkta a) apakšpunktā paredzētajā budžeta izpildes – plašā nozīmē – jēdzienā un ar to netiek pārkāpts LESD 317. pants, ar ko Komisijai ir uzticētas budžeta izpildes pilnvaras šaurā nozīmē. Tādēļ, kā uzskata ģenerālvokāts, **regula ir saderīga ar LES 7. pantu**.

Treškārt, ģenerālvokāts uzskata, ka, lai gan tiesiskuma jēdziens kā Savienības vērtība ir plašs, **Savienības likumdevējam ir tiesības to precizēt** tādā īpašā materiālā jomā kā budžeta izpildes joma, lai ieviestu finanšu nosacītības mehānismu. Šajā ziņā viņš atgādina, ka regulā ir uzskaitīti **septiņi tiesību principi**³, kuri ir jāinterpretē, ņemot vērā arī pārējās Savienības vērtības un principus, kas noteikti LES 2. pantā. Turklāt regulas 3. pantā ir precizētas dažas tiesiskuma pārkāpuma norādes, un tās 4. panta 2. punktā ir ietverts indikatīvs elementu saraksts, kas var izraisīt šo principu pārkāpumus. Tādējādi tas iezīmē tiesiskuma principu pārkāpumus, kuru rezultātā var tikt veikti regulā paredzētie nosacītības pasākumi, tos pakārtojot nosacījumam par tiešas saiknes ar Savienības budžeta izpildi pastāvēšanu. Abi elementi liecina par likumdevēja centieniem atvieglot tiesiskuma principu piemērošanu un palielināt tiesisko drošību.

Ģenerālvokāta ieskatā, tiesiskuma raksturojums, atsaucoties uz iepriekš minētajiem principiem, **atbilst minimālajām skaidrības, precizitātes un paredzamības prasībām, ko pieprasa tiesiskās drošības princips**. Dalībvalstis pietiekami labi pārzina no tiem izrietošos pienākumus, vēl jo vairāk, ņemot vērā to, ka tie lielākoties ir tikuši attīstīti Tiesas judikatūrā.

Šādos apstākļos ģenerālvokāts Tiesai ierosina **noraidīt Ungārijas un Polijas celtās atcelšanas prasības**.

ATGĀDINĀJUMS. Ģenerālvokāta secinājumi Tiesai nav saistoši. Ģenerālvokātu pienākumos ietilpst, ievērojot pilnīgu neatkarību, piedāvāt Tiesai juridiskus risinājumus viņiem nozīmētās lietās. Tiesas tiesneši šobrīd uzsāk apspriest šo lietu, un spriedums tiks pasludināts vēlāk.

ATGĀDINĀJUMS. Prasības atcelt tiesību aktus ir vērstas uz to, lai atceltu Savienības iestāžu tiesību aktus, kas ir pretrunā Savienības tiesībām. Noteiktos apstākļos dalībvalstis, Eiropas iestādes un privātpersonas var celt prasību atcelt tiesību aktu Tiesā vai Vispārējā tiesā. Ja prasība ir pamatota, tiesību akts tiek atcelts. Attiecīgajai iestādei ir jānovērš iespējamās nepilnības tiesiskajā regulējumā, kas radušās sakarā ar tiesību akta atcelšanu.

³ Tie ietver likumību, kas nozīmē pārrēķināmu, atbildīgu, demokrātisku un plurālistisku tiesību aktu ieviešanas procesu; tiesisko drošību; izpildvaras patvaļas aizliegumu; efektīvu tiesību aizsardzību tiesā, tostarp tiesu iestāžu pieejamību, ko nodrošina neatkarīgas un objektīvas tiesas, arī attiecībā uz pamattiesībām; varas dalīšanu; nediskriminēšanu un vienlīdzību likuma priekšā.

Neoficiāls dokuments plašsaziņas līdzekļu vajadzībām, kas Tiesai nav saistošs.

Pilns secinājumu teksts ([C-156/21](#) un [C-157/21](#)) tiek publicēts CURIA tīmekļvietnē to sniegšanas dienā.

Kontaktpersona presei: Gitte Stadler ☎ (+352) 4303 3127

Secinājumu nolasīšanas attēli ir pieejami no “[Europe by Satellite](#)” ☎ (+32) 2 2964106